

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА: КОМУНІКАЦІЯ

Масицька Тетяна Євгенівна
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
masytska.tetiana@vnu.edu.ua

За даними Українського державного центру міжнародної освіти до лютого 2022 року в загальноосвітніх закладах освіти України навчалось понад 84 тисячі здобувачів вищої освіти із 158 країн світу, а на 1 січня 2023 року вищу освіту здобували понад 50 тисяч іноземних студентів [9].

У підготовці до навчальних занять необхідно враховувати Загальноосвітній стандарт з української мови [6] і Стандартизовані вимоги до рівнів володіння українською мовою як іноземною. А1–С2 [7]. Основна мета таких занять – сформувати в іноземних здобувачів вищої освіти достатній рівень мовної компетентності в розмовно-побутовому і навчальному середовищі, стимулювати і закріпити мовленнєві вміння і навички, засвоїти та запам'ятати українську лексику, поповнити необхідний словниковий запас та розвинути діалогічне мовлення. Для успішної адаптації іноземців у новому культурному середовищі потрібно сформувати відповідні компетентності: лінгвістичну, соціолінгвістичну, соціокультурну та міжкультурну [3, с. 442–445]. Формування комунікативної компетентності є основним завданням під час вивчення української мови як іноземної [8, с. 256]. Викладачі Волинського національного університету розробили навчальні матеріали [1; 2] та посібники з урахуванням вікових, географічних, мотиваційних та соціальних особливостей інокомунікантів, робота з якими активізує успішне оволодіння лексичним [4; 5] та граматичним матеріалом [11].

Перші заняття з комунікації зі студентами-іноземцями потрібно почати з вивчення формул ввічливості, на кшталт: *Привіт!* [Pryv'it] – *Hi!* / *Hello!* 你好!
Доброго ранку! [Dobroho ranku] – *Good morning!* 早上好!
Добрий день! / *Доброго дня!* [Dobryi den' / Dobroho dnia] – *Good afternoon!* 下午好!
Добрий вечір! / *Доброго вечора!* [Dobryi vechir / Dobroho vechora] – *Good evening!* 晚上好!
Доброї ночі! [Dobroyi noch'i] – *Good night!* 晚安!

Діалог 1	Dialogue 1	对话 1
–Привіт! –Привіт! –Мене звати Чживей. –Мене звати Ірина.	– Hello! – Hello! – My name is Zhiwei. – My name is Iryna.	–你好! –你好! –我的名字叫 志伟。 –我的名字叫 Iryna.

Під час діалогу з іноземцем співрозмовникові потрібно сповільнювати мовлення, чітко вимовляти слова, повторюючи деякі з них, та інтонаційно виділяти їх у мовленнєвому потоці. Поступово ускладнюємо діалоги новими мовними формулами: *Дуже приємно* [Duzhe pryiemno] – *Pleased / Very nice.* 高兴/非常好; *Мені приємно познайомитися з Вами* [Meni pryiemno poznaiomytysia z Vamy] – *I am pleased to meet you.* 我很高兴认识你; *Я радий зустрічі з тобою* [Ya radii zustrichi z toboiu] – *I am glad to meet you.* 我很高兴认识你; *До побачення!* [Do pobachenn'a] – *Good bye!* 再见; *До завтра!* [Do zavtra] – *See you tomorrow!* 明天见; *Усього найкращого!* [Us'ogo naikrashchogo] – *All the best!* 祝一切顺利; *Хай щастить!* [Khay

shchastyt'] – *Good luck!* 好运; *Uspixy tobi!* [Usp'ihu tobi] – *Success!* 成功; *До зустрічі!* [Do zustr'ich'i] – *See you!* 再见.

Діалог 2	Dialogue 2	对话 2
– Добрий день! – Добрий день! – Мене звати Сяолін. А тебе як звати? – Мене звати Оксана. – Я рада зустріти тебе. – Мені теж приємно.	– Good afternoon! – Good afternoon! – My name is Xiaolin. What's your name? – My name is Oksana. – Nice to meet you. – I also pleasant.	– 下午好! – 下午好! – 叫小林。 你叫什么名字? – 我叫奥克萨娜。 – 很高兴见到你。 – 我也愉快。

Діалог 3	Dialogue 3	对话 3
– Доброго ранку! – Доброго ранку! – Як тебе звати? – Мене звати Цзін. А тебе як звати? – Мене звати Галина. Ти вперше в Україні? – Так. – Приємно познайомитися. – Мені теж. – До зустрічі! – До зустрічі!	– Good morning! – Good morning! – What is your name? – My name is Jing. What is your name? – My name is Halyna. Did you come to Ukraine for the first time? – Yes. – Nice to meet you. – Me too! – See you!	– 早上好! – 早上好! – 你叫什么名字? – 我叫京。你叫什么名字? – 我叫海利玛。 你是第一次来乌克兰吗? – 是的。 – 很高兴见到你! – 我也是! – 再见! – 再见!

Діалог 4	Dialogue 4	对话 4
– Добрий день! – Добрий день! – Як вас звати? – Мене звать Вікторія. А як вас звати? – Мене звати Цівей. – Ти студент? – Так. – Приємно познайомитись – Я радий зустрічі з Вами!	– Good day! – Good day! – What is your name? – My name is Victoria. And what is your name? – My name is Qiwei. – Are you a student? – Yes. – Nice to meet you. – I am glad to meet you!	– 下午好!! – 下午好!! – 你叫什么名字? – 我的名字是维多利亚。 你叫什么名字? – 我的名字是 Tsivey。 – 你是个学生? – 所以。 – 很高兴见到你。 – 我很高兴认识你!

На думку Г. Д. Швець, обов'язковими компонентами занять з української мови як іноземної мають бути групова робота, проєктна та ігрова технології, дискусії, робота з кінофільмом, навчальна екскурсія та ін. Дослідниця акцентує увагу на комунікативних іграх, які ситуативно обумовлені, тому на етапі формування активного лексичного мінімуму (початковий та середній рівні) вважає їхнє використання доцільним [10, с. 133–175].

Швидкому оволодінню нормами комунікативної поведінки сприятиме мотивація іноземних студентів використовувати українську мову щодня в різних навчальних і побутових ситуаціях.

Список літератури

1. Данилюк Н. О., Мاسицька Т. Є. Українська мова як іноземна: робоча програма нормативної навчальної дисципліни для слухачів-іноземців підготовчого відділення. Вид 5-те, випр. і доп. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 24 с.
2. Данилюк Н. О., МАСИЦЬКА Т. Є. Українська мова як іноземна: силабус нормативної навчальної дисципліни для слухачів-іноземців підготовчого відділення. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 32 с.
3. Костюк С. С. Компетентності міжкультурної комунікації студентів-іноземців у навчанні української мови. *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2015. № 13. С. 442–446.
4. МАСИЦЬКА Т. Є. Українська мова як іноземна: комунікація: навч. посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. 232 с.
5. МАСИЦЬКА Т. Є., СУР'ЯК М. В. Комунікація: я розмовляю українською: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 324 с.
6. Стандартизовані вимоги до рівнів володіння українською мовою як іноземною. А1–С2 / укл.: Д. Мазурик, О. Антонів, О. Синчак, Г. Бойко. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-materiali-ukrainskim-shkolam-za-kordonom>
7. Стандарт з української мови як іноземної. Початковий рівень (А1) /Укладачі: Ніколаєва Н. С., Бондарєва Н. О., Дем'янюк А. А., Шевченко М. В., Овдіюк В. В., Якубовська М. Ю. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/>
8. Тимчук І. М., Погоріла С. Г. Особливості використання комунікативного підходу для формування навичок усної комунікації іноземних студентів на заняттях з української мови як іноземної. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 55, т. 3. С. 255–257. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/8212/3/Osoblyvosti_vykoryst.pdf
9. Шаповалова Олена. Іноземні студенти: хто і чому обрав для навчання Україну? URL: https://lb.ua/blog/olena_shapovalova/591819_inozemni_studentsi_hto_i_ch_omu_obrav.html
10. Швець Г. Д. Теорія і практика навчання української мови іноземних студентів гуманітарних спеціальностей: монографія. Київ: Фенікс, 2019. С.10–67.
11. Danyluk N., Masytska T., O'Brien D., Rohach O. The main features of the Ukrainian grammar: a reference textbook for foreigners. Lutsk: Nadstyrja, 2022. 128 p.